

การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

Operation Based on Basic Education Standards of the Schools under
Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1

ธีรภัทร วรารุจิเชียร สารโจน์ เป่าวงศากุล และนิพนธ์ วรรณเวช
Theetarapat Varawutwichian Saroch Pauwongsakul and Nipon Wonnawed³

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
Faculty of Education, Kanchanaburi Rajabhat University, Thailand.
E-mail: Theetarapat7039@gmail.com

Received: September 23, 2021; Revised: November 4, 2021; Accepted: November 7, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำแนกตามพื้นที่จัดการศึกษา ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำนวน 311 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ รองลงมาคือ ด้านคุณภาพของผู้เรียน ส่วนด้านที่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำแนกตามพื้นที่จัดการศึกษา ในภาพรวม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The objectives of the research were to study and compare the operation based on the basic education standards of the schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1 classified by the education areas. The samples used in the research were school administrators and teachers in the schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area

Office 1 in a total of 311 people. They were randomized by stratified random sampling. The instrument used to collect data was a five-rating scale questionnaire with the reliability of .98. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, one-way ANOVA, and pair comparison by using Sheffe's Method.

The research findings were as follows.

1. The operation based on the basic education standards of the schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1 in the overall was at a high level. When each aspect was considered, the findings showed that the aspects operated with the highest and the lowest levels were the administration and management process and the students' quality, respectively. The operation with the high level was the learning management process that focused on the learners.

2. The comparison of the operation based on the basic education standards of the schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1 classified by the education areas in the overall was found that the operation in the different areas was not different with the statistical significance at the level of .05.

Keywords: The Operation Based on Basic Education Standards

บทนำ

การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา จำเป็นต้องมีการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงมีการบัญญัติมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ในหมวด 6 มาตรา 47 บัญญัติไว้ว่าให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบและหลักเกณฑ์การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระดับปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา การอุดมศึกษา และการประกันคุณภาพภายนอกไว้ในฉบับเดียวกันโดยอยู่ในมาตรา 4 “การประกันคุณภาพภายใน” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเองหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น และ “การประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากนอกนี้ หลักการสำคัญข้อหนึ่ง คือ ให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาโดยที่กำหนดให้ “มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา” เป็นภารกิจสำคัญหมวดหนึ่ง

ที่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการ อีกทั้งต้องเป็นไปตามระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพตามมาตรฐานผู้ที่จบการศึกษามีคุณภาพตามที่มุ่งหวัง ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กร สถานประกอบการที่รับช่วงผู้จบการศึกษาเข้าศึกษาต่อหรือรับเข้าทำงาน มีความมั่นใจว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีคุณภาพได้มาตรฐาน แม้จะไม่เท่ากันแต่ก็แตกต่างกันไม่มากนัก นักเรียนที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาทุกแห่ง มีความรู้ความสามารถ มีทักษะและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด นอกจากนี้ในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

จากการติดตามการดำเนินการและสถานการณ์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาและการประเมินคุณภาพภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ของการศึกษาระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึง พ.ศ. 2558 ของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งได้ระบุไว้ในรายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เรื่อง “แผนปฏิรูปเร่งด่วน ในการแก้ไขปัญหายุ่งยากเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก” สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (2563) กล่าวไว้ดังนี้ คือ สถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาอาชีวศึกษา สถาบันอุดมศึกษาของภาครัฐและเอกชน ตลอดจนสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้สำหรับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การประเมินคุณภาพภายนอกได้ดำเนินการมาแล้ว 3 รอบ แต่กลับพบว่าการประเมินดังกล่าว ทั้งในส่วนหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่กำหนดไว้ คือ ไม่สอดคล้องและส่งเสริมสอดคล้องกับความมุ่งหมาย หลักการและแนวการจัดการศึกษา ตลอดจนบริบทในการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน และที่ยิ่งไปกว่านั้นผลของการประเมินยังไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา ซึ่งเป็นเจตนารมณ์หลักของเรื่องนี้แต่อย่างใด ในทางตรงกันข้ามกลับก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมายที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการประกัน คุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ที่ทำให้สถานศึกษาทุกระดับต่างประสบปัญหาในการดำเนินงาน และไม่ส่งผลทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (นเรศ สถิตยพงศ์, 2561)

จากผลการทดสอบระดับชาติ (O-net) ปีการศึกษา 2562 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าระดับประเทศทุกวิชา (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี, 2563) และปีการศึกษา 2563 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลการทดสอบเมื่อเปรียบเทียบกับค่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ มีค่าคะแนนเฉลี่ยใน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ต่ำกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ (สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2563) จะเห็นได้ว่าผลการทดสอบระดับชาติของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ซึ่งอาจเป็นผลมาจากระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่ไม่เป็นระบบ จึงทำให้คุณภาพการศึกษาพัฒนาได้ไม่บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษาที่ตั้งไว้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1, 2563) จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนพัฒนาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการส่งเสริม พัฒนา ให้ดียิ่งขึ้น และใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำแนกตามพื้นที่จัดการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำนวน 1,609 คน
2. ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำนวน 1,609 คน ซึ่งกำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามสัดส่วนพื้นที่จัดการศึกษา ได้จำนวน 311 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานในสถานศึกษาปัจจุบัน และพื้นที่จัดการศึกษา จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อ เกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ซึ่งมี 3 ด้าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จำนวน 45 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 เพื่อให้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ไปยังโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 139 แห่ง และประสานงานทางโทรศัพท์ในการติดตามแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลของแบบสอบถาม จำนวน 311 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. วิเคราะห์การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำแนกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของเบสต์ (Best, 1981) จำแนกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน ผลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา	$\bar{x}$	S	ระดับการ ดำเนินงาน
1. ด้านคุณภาพของผู้เรียน	4.53	.44	มากที่สุด
2. ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ	4.58	.44	มากที่สุด
3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.35	.68	มาก
รวมเฉลี่ย	4.49	.47	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมาคือ ด้านคุณภาพของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.53$) ส่วนด้านที่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.35$)

3. วิเคราะห์การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำแนกตามพื้นที่จัดการศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) ผลปรากฏดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำแนกตามพื้นที่จัดการศึกษา ในภาพรวม

การดำเนินงานตาม มาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐานของ สถานศึกษา	พื้นที่จัดการศึกษา								F	Sig.
	อำเภอเมือง กาญจนบุรี		อำเภอ ท่าม่วง		อำเภอ ด่านมะขามเตี้ย		อำเภอ ศรีสวัสดิ์			
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
1. ด้านคุณภาพของ ผู้เรียน	4.50	.46	4.51	.45	4.53	.43	4.61	.41	0.77	0.511
2. ด้านกระบวนการ บริหารและการ จัดการ	4.58	.45	4.56	.46	4.58	.43	4.65	.41	0.44	0.722
3. ด้านกระบวนการ จัดการเรียนการ สอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	4.43	.56	4.16	.88	4.45	.56	4.45	.51	3.69*	0.012
รวมเฉลี่ย	4.50	.46	4.41	.52	4.52	.45	4.57	.42	1.42	0.237

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำแนกตามพื้นที่จัดการศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ่ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

พื้นที่จัดการศึกษา	อำเภอเมืองกาญจนบุรี (Sig.)	อำเภот่าม่วง (Sig.)	อำเภอด่านมะขามเตี้ย (Sig.)	อำเภอศรีสวัสดิ์ (Sig.)
อำเภอเมืองกาญจนบุรี	-	0.26* (0.043)	0.02 (0.998)	0.02 (0.998)
อำเภอต่าม่วง	-	-	0.29 (0.115)	0.29 (0.118)
อำเภอด่านมะขามเตี้ย	-	-	-	0.00 (1.000)
อำเภอศรีสวัสดิ์	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระหว่างพื้นที่จัดการศึกษาอำเภอเมืองกาญจนบุรีและพื้นที่จัดการศึกษาอำเภอต่าม่วงพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ พื้นที่จัดการศึกษาอำเภอเมืองกาญจนบุรีมีสภาพการดำเนินงานมากกว่าพื้นที่จัดการศึกษาอำเภอต่าม่วง

สรุปผลการวิจัย

1. การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมาคือ ด้านคุณภาพของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.53$) ส่วนด้านที่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.35$)

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำแนกตามพื้นที่จัดการศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ

2.1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระหว่างพื้นที่จัดการศึกษาอำเภอเมืองกาญจนบุรีและพื้นที่จัดการศึกษาอำเภอดำรงวิทยะปรมัย พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ผู้บริหารและครูอำเภอดำรงวิทยะปรมัย มีสภาพการดำเนินงานมากกว่าผู้บริหารและครูอำเภอเมืองกาญจนบุรี

อภิปรายผลการวิจัย

1. การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ได้กำหนดกลยุทธ์เพื่อใช้เป็นแนวทางขับเคลื่อนในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในกลยุทธ์ที่ 4 ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ โดยดำเนินงานผ่านโครงการขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและรองรับการประกันคุณภาพภายนอก รอบสี่ ได้ดำเนินการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จัดประชุมชี้แจงแก่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่ โดยมีศึกษานิเทศก์ที่ดูแลโครงการคอยให้คำแนะนำการดำเนินงานต่าง ๆ สถานศึกษาสามารถจัดทำรายงานประจำปีการศึกษา 2563 ที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ประเด็นพิจารณา ค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาซึ่งถูกต้องตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 จำนวน 139 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1, 2563) ทำให้ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาริต จังพานิช (2559) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในด้านการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลวิจัยพบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในด้านการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศรา ใบจิว (2561) ได้ทำการศึกษาอิสระเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเวียงกาหลงนาเหว อำเภอยางป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระบวนการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำแนกตามพื้นที่จัดการศึกษาโดยภาพรวม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า จากกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พุทธศักราช 2561 ได้กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผล

การดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี ราชกิจจานุเบกษา 2561 ดังนั้นผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาแต่ละแห่งมีการดำเนินงานร่วมกันวางแผนและดำเนินการตามแผน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ร่วมกันตรวจสอบเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา เมื่อสถานศึกษามีการตรวจสอบตนเองแล้วหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และต้นสังกัดก็เข้ามาช่วยติดตาม ประเมินคุณภาพเพื่อให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาให้มีการพัฒนาคุณภาพ สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงชัย นนทสันต์ (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประชา ตรีศรี (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกรอบมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และขนาดของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน ผลการวิจัยในรายด้านมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายการของการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 1 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ผู้บริหารและครูอำเภอเมืองกาญจนบุรีมีสภาพการดำเนินงานมากกว่าผู้บริหารและครูอำเภอดำรงวิทยะปาลัย ที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะว่า จำนวนสถานศึกษาและปริมาณนักเรียนในพื้นที่จัดการศึกษาระหว่างอำเภอเมืองกาญจนบุรีและอำเภอดำรงวิทยะปาลัยมีความแตกต่างกัน โดยอำเภอเมืองกาญจนบุรีมีจำนวนสถานศึกษาและปริมาณนักเรียนมากกว่าอำเภอดำรงวิทยะปาลัย เป็นผลให้การจัดสรรอัตราค่าจ้างครูผู้สอนให้กับสถานศึกษาที่มีปริมาณนักเรียนตามเกณฑ์ก่อนเสมอ ส่งผลให้อำเภอดำรงวิทยะปาลัยมีสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีครูผู้สอนไม่ครบชั้นเรียน ครูผู้สอนหนึ่งคนต้องสอนหลายวิชาทำให้ขาดความเชี่ยวชาญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้อำเภอเมืองกาญจนบุรีมีสภาพการดำเนินงานมากกว่าพื้นที่จัดการศึกษาอำเภอดำรงวิทยะปาลัย จากผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-net) ปีการศึกษา 2563 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า อำเภอเมืองกาญจนบุรีมีคะแนนเฉลี่ย 4 กลุ่มสาระมากกว่าอำเภอดำรงวิทยะปาลัย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 1, 2563) ส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีพื้นที่จัดการศึกษาต่างกันมีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ เพ็ชรสมบัติ (2555) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานการบริหารและการจัดการการศึกษาไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 1 ควรสนับสนุนสถานศึกษาให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการสร้างนวัตกรรม

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนทุกคน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาการทำงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการพัฒนานวัตกรรม และเผยแพร่นวัตกรรมของตนเองสู่ภายนอกสถานศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากหลายฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากอาจารย์ผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระทั้งสองท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาโรจน์ เฒ่าวงศ์กุล อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ วรรณเวช อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง ซึ่งให้คำแนะนำเป็นอย่างดีตลอดเวลาที่ทำการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์ ประธานกรรมการการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวน ภารังกุล กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมทำให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์ถูกต้องมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งและถือเป็นพระคุณอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1, สำนักงาน. รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562. กาญจนบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1, 2563.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2554.
- ทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), สถาบัน. ประกาศผลสอบ O-NET. (ออนไลน์) พฤษภาคม 2563 (อ้างเมื่อ 2 มิถุนายน 2563). จาก <https://www.niets.or.th/th/catalog/view/2989>
- ธงชัย นนทสันต์. การบริหารงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 2557.
- นริศรา ใบจิว. แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเวียงกาหลงนาเทวี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. การศึกษาอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2561.
- นเรศ สถิตยพงศ์. “การประกันคุณภาพโรงเรียนยุคการศึกษาประเทศไทย 4.0 และศตวรรษที่ 21,” *ครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 46, 348 (กุมภาพันธ์-พฤษภาคม 2561): 11-12.
- ประชา ตรีศรี. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกรอบมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2560.
- ศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี, สำนักงาน. ข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา. กาญจนบุรี: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี, 2563.

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ. รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เรื่อง แผนปฏิรูปเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก. (ออนไลน์) มีนาคม 2563 (อ้างเมื่อ 2 มิถุนายน 2563). จาก <http://www.library2.parliament.go.th>

สาธิต จังพานิช. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในด้านการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2559.

สุวรรณ เพ็ชรสมบัติ. การศึกษาสภาพการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2555.

Best, J. W. **Research in education.** 4th ed. Englewood Cliff: Prentice Hall, 1981.

Krejcie, R. V. and D.W. Morgan. "Determining sample size for research activities," **Educational and Psychological Measurement.** 30, 56 (1970): 607-610.